Generalitat de Catalunya
Departament d'Interior

protecció civil

Jornada sobre seguretat en activitats multitudinàries.

La importància de l'operativitat dels plans d'autoprotecció

Operativitat dels Plans d'Autoprotecció

De què s'ocupa la protecció civil?

- Preàmbul de la Llei 4/1997, de 20 de maig, de Protecció Civil

Accions dirigides a evitar, reduir o corregir els danys causats a persones i béns per tota classe de mitjans d'agressió i pels elements naturals o extraordinaris en temps de pau quan l'amplitud i la gravetat de llurs efectes els fa assolir el caràcter de calamitat pública"

- Article 3 de la Llei 4/97 de Protecció Civil

L'acció pública en matèria de protecció civil té com finalitats bàsiques:

- la previsió, prevenció, planificació dels riscos greus,
- la intervenció en risc i emergència, el restabliment dels serveis essencials,
- la preparació dels grups d'intervenció i la informació i formació de la societat.

- La protecció civil és:

el servei públic essencial de gestió del risc col·lectiu que integra el conjunt d'accions adreçades a evitar, reduir o corregir els danys causats a persones, béns i medi ambient per tota classe de perills o d'amenaces d'origen natural, tecnològic o antròpic en temps de pau, quan l'amplitud o la gravetat de llurs efectes, potencials o efectius, els fa assolir el caràcter d'afectació col·lectiva, de catàstrofe o de calamitat pública.

Operativitat dels Plans d'Autoprotecció

De què s'ocupa la protecció civil?

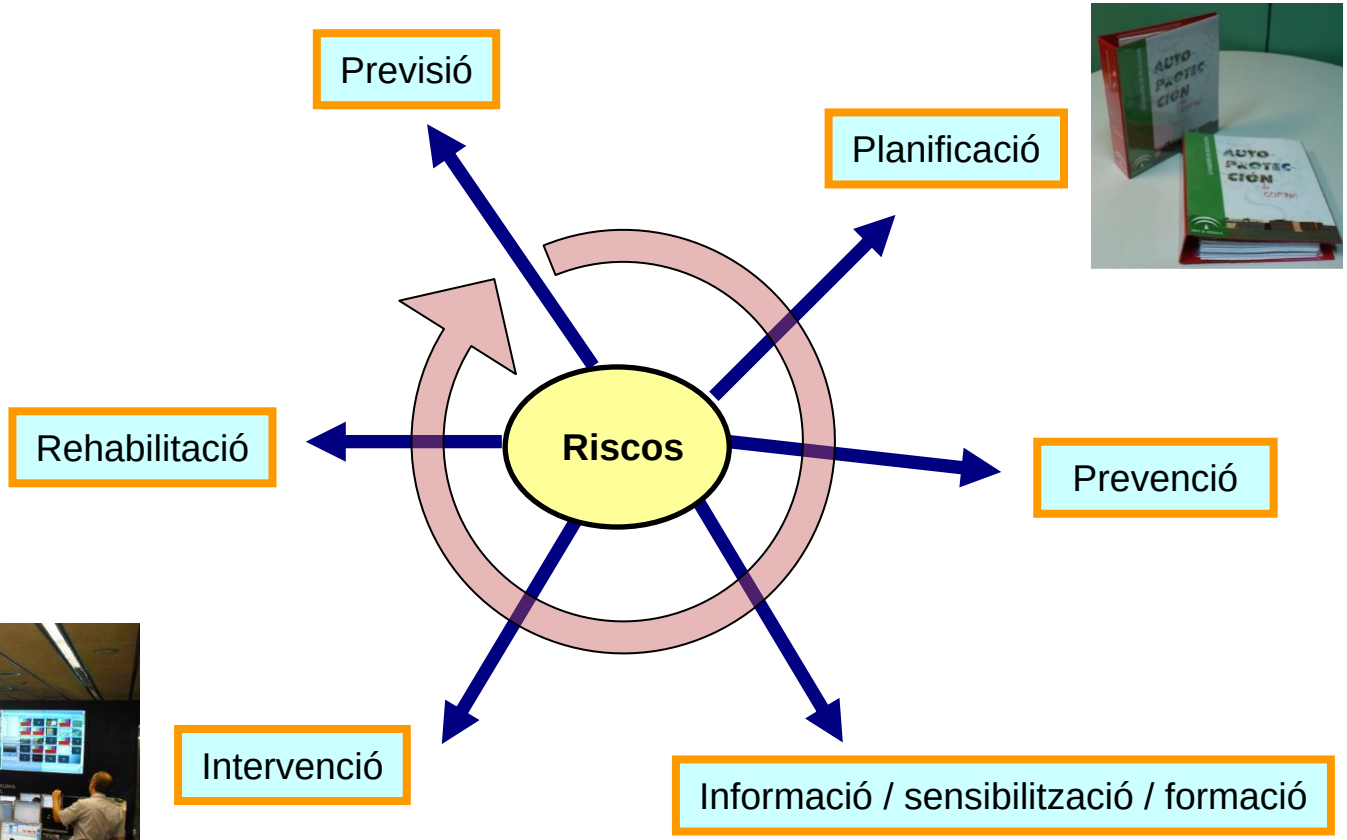

Operativitat dels Plans d'Autoprotecció

Missió de l'operativa de protecció civil.

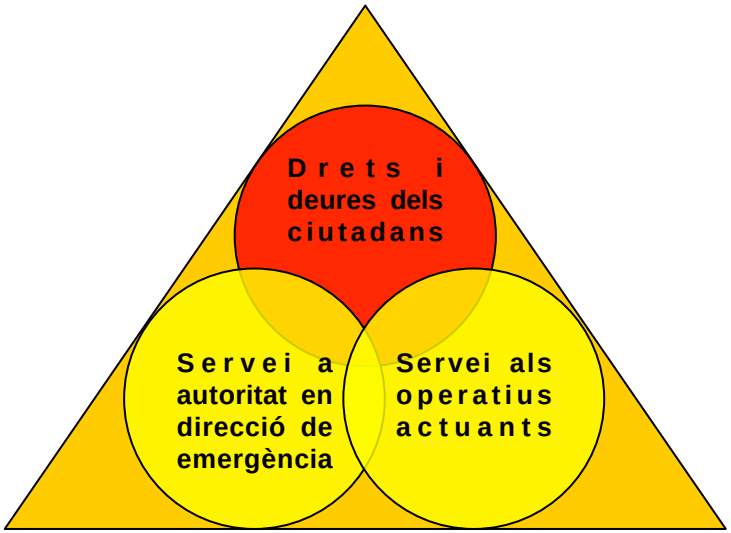

- Garantia de **drets** del ciutadà davant el risc i l'emergència i del seu **deure** de col·laboració.
- Servei a l'autoritat de protecció civil en la direcció de l'emergència (Generalitat i/o administració local per assistència).
- Servei als operatius actuants.

Operativitat dels Plans d'Autoprotecció

Missió de l'operativa de protecció civil.

- Garantia de drets i deures del ciutadà (de la societat en general) davant del risc i l'emergència:
  - Dret a informació dels riscos i les emergències que li poden afectar i les mesures d'autoprotecció a aplicar.
  - Dret a assistència en cas d'afectació (acollida, avituallament, assistència social, acompanyament, derivacions, ...)
  - Dret als serveis i subministraments bàsics (aigua, gas, electricitat, telecomunicacions, medicaments, allotjament, ...). A través del seguiment de l'estat dels serveis.
  - Deure de col·laboració: **autoprotecció**

Operativitat dels Plans d'Autoprotecció

Autoprotecció.

- Article 4 de la Llei 4/97 de Protecció Civil

Dret d'informació

1. Els ciutadans i ciutadanes tenen **dret** a ésser informats dels riscs col·lectius greus que els poden afectar i de les mesures públiques per a afrontar-los.
2. Les persones que es poden veure afectades per situacions de risc greu han de rebre informació i instruccions de manera àmplia, precisa i eficaç sobre les mesures de seguretat a prendre i la conducta a seguir en cas d'emergència.

- Article 6 de la Llei 4/97 de Protecció Civil

Dret i deure de col·laboració

[...]

2. Els ciutadans i ciutadanes tenen el **deure** de col·laborar en les tasques de protecció civil, d'acord amb aquesta Llei i les instruccions de les autoritats de protecció civil.

Operativitat dels Plans d'Autoprotecció

Autoprotecció.

- Article7 de la Llei 4/97 de Protecció Civil

Obligació d'autoprotecció

1. Les persones, les empreses i, en general, les entitats i els organismes que fan activitats que poden generar situacions de greu risc col·lectiu, de catàstrofe o de calamitat pública, i també els centres i les instal·lacions, públics i privats, que poden resultar afectats de manera especialment greu per situacions d'aquest caràcter, són obligats a adoptar **mesures d'autoprotecció** i a mantenir els mitjans personals i materials necessaris per a afrontar situacions de risc i d'emergència.
2. El Govern ha de determinar per reglament el Catàleg d'activitats i els tipus de centres a què es refereix l'apartat 1, i també les mesures mínimes a adoptar en cada cas, d'acord amb les directrius bàsiques d'autoprotecció establertes per la legislació vigent. En el procediment d'elaboració d'aquest Catàleg s'han d'escoltar les persones, les entitats i els centres afectats, directament o per mitjà de llurs organitzacions associatives.
3. Les persones, les entitats i els centres obligats segons els apartats 1 i 2 han de comunicar a les autoritats de protecció civil els plans i les mesures d'autoprotecció que adoptin, i també llurs modificacions, segons el que estableix l'article 19.

Operativitat dels Plans d'Autoprotecció

Autoprotecció.

- Decret 82/2010, de mesures d'autoprotecció

Article 1: objecte i finalitats

1.1 D'acord amb el que preveu l'article 7 de la Llei 4/1997, de 20 de maig, de protecció civil de Catalunya, l'objecte d'aquest Decret és regular les actuacions destinades a assegurar **l'aplicació de mesures d'autoprotecció en les empreses i, en general, les entitats i els organismes que fan activitats que poden generar situacions de greu risc col·lectiu**, de catàstrofe o de calamitat pública, i també els centres i les instal·lacions i les seves dependències, públics i privats, que poden resultar afectats de manera especialment greu per situacions d'aquest caràcter.

Operativitat dels Plans d'Autoprotecció

Pla d'Autoprotecció.

- Decret 82/2010, de mesures d'autoprotecció

Article 4 Obligacions generals del titular de l'activitat i del personal de l'activitat o centre

4.1 Sobre la base del concepte de sistema d'autoprotecció definit a l'article 3, les persones titulars de les activitats i els centres inclosos dins de l'àmbit d'aplicació d'aquest Decret resten sotmeses a les obligacions següents:

a) Garantir que les condicions del centre, instal·lació, establiment o activitat són suficients per assegurar el compliment de les condicions d'autoprotecció, especialment pel que fa a l'evacuabilitat i al confinament, tenint en compte tant els riscos interiors com els exteriors.

[...]

c) Elaborar el pla d'autoprotecció corresponent a l'activitat, d'acord amb el contingut que s'estableix a l'annex II, en funció de la tipologia d'activitat i d'acord amb el que preveu l'article 5 d'aquest Decret

Operativitat dels Plans d'Autoprotecció

Què ha de ser un Pla d'Autoprotecció operativament.

- La primera baula de la cadena de resposta al risc i les emergències greus.
- Un element propi de l'organització que ens permet estar preparats, a nivell d'una activitat o organització, per respondre en primera instància a un risc, intern o extern, i les emergències que en puguin derivar.
- Posant èmfasi en l'autoprotecció com a deure i en la **integració** amb la resposta externa dels serveis d'emergència d'administracions públiques (dret).
- Un element que ens facilita minimitzar els danys en cas d'emergència.
- Un element per identificar mancances en l'autoprotecció, tant de tipus organitzatiu com estructural, que el propi pla no pot resoldre perquè no és el seu objectiu.

Operativitat dels Plans d'Autoprotecció

Què NO és ni ha de ser un Pla d'Autoprotecció operativament

- Un tràmit administratiu per complir amb una obligació normativa.
- Un substitut de la resta d'obligacions aplicables en l'àmbit de la seguretat: normativa contra incendis, normativa d'espectacles, d'aforament, ...
- Una forma de fer gestionable allò (risc / emergència) que no ho és.
- Una garantia de que no hi haurà cap dany en cap moment ni una garantia de que mai hi haurà cap emergència.
- Un manual mai implantat ni provat.
- Un substitut de la resposta del sistema públic de protecció civil i emergències.
- Quelcom només aplicable a les grans activitats o empreses.

Operativitat dels Plans d'Autoprotecció

Integració operativa dels Plans d'Autoprotecció

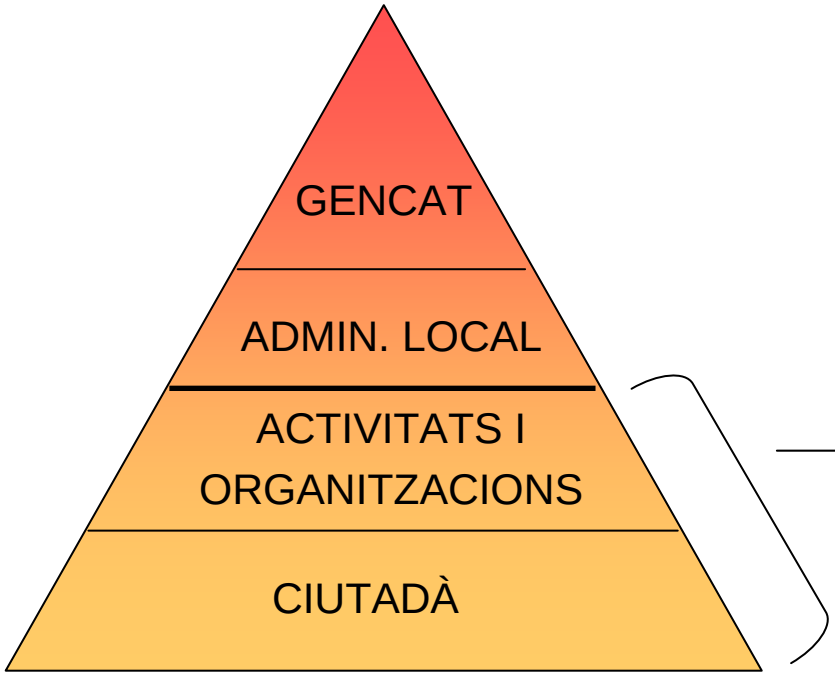

- El principi d'integració dels plans d'emergència és bàsic per l'operativa de resposta a una situació de risc o emergència: tota la resposta ha de ser coherent i coordinada.

→ AUTOPROTECCIÓ

- Si la integració falla la resposta operativa no és eficient i pot ser ineficaç incrementant els riscos als que ens exposem i la gestionabilitat de les emergències que es produeixin.

Operativitat dels Plans d'Autoprotecció

Què passa quan falla l'operativitat del Pla d'Autoprotecció.

- Manca la primera resposta d'autoprotecció que pot marcar la diferència entre una emergència i una tragèdia.
- Manquen les primeres, més o menys fiables, que condicionen la gestionabilitat de l'emergència a partir de les dades inicials que es reben:
  - Saber què està passant amb la major exactitud possible.
  - Saber què pot arribar a passar en funció de l'activitat.
  - Saber què està fent l'activitat i els seus responsables.

Operativitat dels Plans d'Autoprotecció

Què passa quan falla l'operativitat del Pla d'Autoprotecció.

- No hi ha integració en la resposta operativa al risc i emergència.
- No es disposa de dades fiables de l'activitat i dels seus riscos i dels elements vulnerables presents (persones).
- No hi ha una informació prèvia que ens ajudi a respondre a l'emergència amb una informació mínima de base que facilita la gestió de l'emergència.
- No es pot informar específicament dels episodis puntuals de risc on calgui autoprotecció (confinament, evacuació o altres): fuita química, inundacions greus, ...
- No hi ha la possibilitat de mantenir contacte previ en el moment de l'emergència i abans de l'arribada de l'ajuda externa (operatius d'emergència del sistema públic).

Operativitat dels Plans d'Autoprotecció

Pla d'Autoprotecció.

- Article 5 Pla d'Autoprotecció

[...]

5.2 El pla d'autoprotecció ha de disposar d'un contingut mínim.

[...]

Tal com especifica l'annex II, el pla d'autoprotecció ha d'incloure un manual d'actuació que ha de garantir almenys:

a) La detecció de l'emergència.

b) L'alerta als equips actuants interns i l'alarma als i les ocupants.

c) L'avís, sol·licitud i recepció dels serveis externs d'ajuda.

d) El confinament o l'evacuació, segons la tipologia d'emergència.

e) La informació en emergència a totes aquelles persones que poguessin estar exposades al risc.

f) La intervenció coordinada.

Operativitat dels Plans d'Autoprotecció

Pla d'Autoprotecció.

- Article 5 Pla d'Autoprotecció

5.1 L'elaboració dels plans d'autoprotecció de les activitats i centres inclosos dins l'àmbit d'aplicació d'aquest Decret queda subjecta als requisits següents:
[...]

c) En el cas d'activitats temporals realitzades en centres, establiments, instal·lacions o dependències que disposin d'autorització per a una activitat diferent de la que es pretén realitzar i inclosa a l'annex I, l'organització de l'activitat temporal té l'obligació d'elaborar i implantar, amb caràcter previ a l'inici de la nova activitat, un pla d'autoprotecció complementari.

d) Els centres, establiments, espais, instal·lacions i dependències que hagin de disposar de pla d'autoprotecció han d'integrar en el seu pla els plans de les diferents activitats que es trobin físicament en aquest, així com preveure la resta d'activitats no incloses en el Decret. En aquests centres, establiments, espais, instal·lacions i dependències es pot admetre un pla d'autoprotecció integral únic, sempre que es prevegin tots els riscos particulars de cada una de les activitats que continguin i sempre que es consideri l'efecte dòmino entre aquestes.